

Handläggare:
Magda Välikoski
08 508 18 90Till
Farsta stadsdelsnämnd
2017-02-02

Nämndens handläggning av behov av särskilt förordnad vårdnadshavare

Yttrande till IVO med anledning av tillsyn

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande till IVO i ärende med diarienummer 8.5-38710/2016-3.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektörPer-Ove Mattsson
avdelningschef

Sammanfattning

IVO har utifrån klagomål inlett tillsyn av Farsta stadsdelsnämnd. Klagomålet gör gällande att nämnden inte anmält behov av särskilt förordnad vårdnadshavare till tingsrätten. IVO vill inom ramen för tillsynen bland annat veta om nämnden hanterat frågan om särskilt förordnad vårdnadshavare inom ramen för sitt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Nämnden strävar alltid efter att skyndsamt handlägga behov av särskilt förordnad vårdnadshavare för barn som beviljats permanent uppehållstillstånd. I praktiken har dock handläggningen brustit, i synnerhet sedan hösten 2015. Nämnden är angelägen om att komma till rätta med de brister som uppmärksammats och åtgärder kommer att vidtas. Målsättningen är att de ärenden där barnet är under 17 år ska vara utredda innan augusti 2017. En uppföljning planeras till årets slut.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen beställare – äldreomsorg, funktionsnedsättning, individ och familj inklusive socialpsykiatri.

Tillsyn – begäran om uppgifter

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, har utifrån klagomål inlett tillsyn av Farsta stadsdelsnämnd med stöd av 13 kap 1§ socialtjänstlagen (2001:453). Klagomålet gör bland annat gällande att nämnden inte har anmält behov av särskilt förordnad vårdnadshavare för ett specifikt barn.

Inom ramen för tillsynen begär IVO en redogörelse för nämndens handläggning, inklusive handläggningstider, av de ärenden där barn beviljats uppehållstillstånd och nämnden hos rätten ska väcka talan om eller anmäla behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare.

IVO begär även en redogörelse för om nämnden hanterat frågan om särskilt förordnad vårdnadshavare inom ramen för sitt ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Om brister finns eller har funnits vill IVO veta vilka åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas för att säkra verksamhetens kvalitet.

Förvaltningens kommentarer

Farsta stadsdelsförvaltning har som mål att skyndsamt handlägga behovet av särskilt förordnad vårdnadshavare för barn som beviljats permanent uppehållstillstånd. I praktiken har dock handläggningen brutit, i synnerhet sedan hösten 2015. Detta är dels sammanlänkat med den höga arbetsbelastning som uppstod under hösten 2015 när förvaltningen tog emot många ensamkommande flyktingbarn, dels med att det förelegat hög personalomsättning.

Under 2016 har handläggningen fokuserat på att följa upp de placeringar som gjordes under hösten 2015 samt att omplacera barn från icke fungerande placeringar. Förhoppningen var att handläggningen under senare delen av år 2016 skulle återgå till det normala, det vill säga till att följa upp vården, skriva överväganden samt utreda särskilt förordnad vårdnadshavare. I praktiken är det dock fortsatt eftersläpningar vilket beror på ett ökat inflöde av orosanmälningar, inledda utredningar samt yttranden till åklagare och polis.

Handläggning av särskilt förordnad vårdnadshavare

I dagsläget har förvaltningen sammanlagt 29 ärenden där det saknas särskilt förordnad vårdnadshavare där barnet är under 17,5 år. Två ärenden är inlämnade till stadens centrala juridiska avdelning under hösten, för fortsatt handläggning, och ytterligare ett kommer att lämnas in under januari 2017. Förvaltningen har även begäran om utredning från andra kommuner gällande fyra barn under 17,5 år som vistas i stadsdelsområdet. Tio av förvaltningens ärenden ska dessutom utredas av en annan kommun.

När nämnden får kännedom om att ett barn beviljats uppehållstillstånd och god man uppger att hen önskar bli särskilt förordnad vårdnadshavare inleder stadsdelsförvaltningen en utredning enligt 11 kap 1 § socialtjänstlagen. Det finns dock vissa försvårande omständigheter som bidragit till att förvaltningen valt att prioritera barn under 17 år. Detta utvecklas närmare under nästa rubrik nedan.

Farsta stadsdelsnämnd har sedan tidigare upprättade rutiner för handläggning av särskilt förordnad vårdnadshavare för ensamkommande barn. Rutinerna ligger tillgängliga för handläggarna i en gemensam elektronisk mapp.

Försvårande omständigheter

Det förekommer att god man inte vill åta sig uppdraget som särskilt förordnad vårdnadshavare, vilket i praktiken innebär att nämnden saknar personer att utreda. I de fallen kan förvaltningen inte heller inleda en utredning.

Stockholms överförmyndarnämnd har sedan årsskiftet 2015/2016 bistått stadsdelsförvaltningarna med att vid efterfrågan föreslå lämpliga personer för uppdraget.

Förvaltningen har även i enstaka fall påbörjat utreda särskilt förordnad vårdnadshavare för ungdomar som är placerade i en annan kommun, trots att ansvaret då har legat på vistelsekommunen. Överförmyndarnämnden i respektive kommun har i dessa fall inte bistått med hjälp att rekrytera, vilket i sin tur har bidragit till att processen avstannat. Förvaltningen har kontaktat överförmyndarnämnden i Stockholm om dess möjlighet att bistå med rekrytering för barn placerade i andra kommuner, men har ännu inte fått svar.

Förvaltningen har av stadens juridiska avdelning fått veta att tingsrättens handläggning av en ansökan om särskilt förordnad vårdnadshavare tar sex månader innan ett beslut fattas. Det innebär att det inte är rimligt att inleda en process för ungdomar som är över 17 år och därmed snart myndiga.

Konkreta förbättringsåtgärder

Farsta stadsdelsnämnd är angelägen om att de barn och unga som har fått permanent uppehållstillstånd, PUT, ska få sina rättigheter tillgodosedda. En viktig komponent är att barnet tilldelas en särskilt förordnad vårdnadshavare. Nämnden är medveten om att det förekommit brister i handläggningen och är angelägen om att förbättra verksamheten och hålla en god kvalitet.

Nämnden kommer att vidta följande åtgärder:

- Befintliga rutiner inom förvaltningen kommer att uppdateras med förtydligande av nämndens ansvar att skyndsamt ta ställning till behovet av särskilt förordnad vårdnadshavare samt huruvida god man är lämpad och vill åta sig uppdraget. Om barnet vistas i en annan kommun ska handläggarna skyndsamt anmäla behov till vistelsekommunen.
- Ett utbildnings- och informationstillfälle kommer att anordnas. Befintliga rutiner, utredningsförfarandet samt den juridiska aspekten kommer att behandlas.
- Förvaltningen kommer veckovis följa upp behovet av särskilt förordnad vårdnadshavare, behovet av utredning samt eventuella svårigheter kopplade till detta. Dagordning för enhetens gruppmöten har uppdaterats med en stående punkt om särskilt förordnad vårdnadshavare.
- En avstämning av målsättningen att barn under 17 år ska vara utredda innan augusti 2017 planeras till årets slut.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande till IVO i ärende med diarienummer 8.5-38710/2016-3.

Bilaga

IVO:s begäran 2016-11-28 om yttrande (dnr 8.5-38710/2016-3)

Tillsynen gäller nämndens övergripande rutiner och principer och behandlas på öppen del av nämndens sammanträde. Det ursprungliga klagomålet i enskilt ärende finns tillgängligt för nämnden hos nämndsekreteraren.